

Apertúra körkérdés 2018

Apertúra körkérdés 2018

Az *Apertúra* 2017 őszétől kezdődően olyan tematikus számokat jelentetett meg, melyeknek célja a (magyar) filmtudomány szakterületi, tudománypolitikai, oktatási és elméleti sokszínűségének feltérképezése, áttekintése. A 2018 szeptemberében rendezett konferencia szintén hozzájárult ahhoz, hogy diagnosztikát állítson fel a filmtudomány jelenét meghatározó legfontosabb kérdésekről. A 2018-as őszi számunkhoz ebben a munkában kérünk segítséget a csatolt kérdőív kitöltésével.

Az alábbiakban közreadunk egy sor esszékérdést, amelyek a humán tudományokat is érintik, de a fókuszban a filmtudomány, valamint annak köz- és felsőoktatási aspektusai állnak. A kérdéssor összeállításával a célunk a közös gondolkodás elindítása a mindannyiunkat érintő kérdésekben, melyek három területhez kapcsolódnak: tudománypolitika, kutatás és oktatás.

A gyakran provokatívan sarkított kérdéseket úgy gondoltuk megfogalmazni, hogy azokhoz a legkülönbözőbb háttérű és érdeklődésű kutatók és oktatók is tudjanak kapcsolódni, valamint – tekintettel a kérdések többirányúságára – külön-külön is értelmezhetők legyenek. Reményeink szerint ugyanakkor a válaszokban többek között körvonalazódnak a kérdések közötti lehetséges átjárások, viszonyok is. Arra kérjük, hogy tekintse a kérdőívet esszékérdések sorának, amelyből kedvére szemezhet, vagy egybe is vonhatja azokat, viszont kérjük, jelezze (akár számokkal), hogy válaszaiban mely kérdésekre reflektál.

I. Tudománypolitika

1. Az egyetemek hagyományos társadalmi funkciója átalakulóban van. Mindemellett előtérbe kerülnek az alkalmazott kutatások az alapkutatásokkal szemben; tudományos presztízsüket tekintve háttérbe szorulnak a humán tudományok, amelyekre így egyre nagyobb nyomás nehezedik, hogy társadalmi legitimációjukat megerősítsék vagy újraalapozzák. Mit gondol Friedrich Kittler kijelentéséről, miszerint „ki kell purgálni a szellemet a szellemtudományokból”? Ön szerint melyek azok a társadalmi kihívások, melyek biztosíthatják a humán tudományok (és azon belül a filmtudomány) létjogosultságát a 21. század elején?

II. A terület saját reflexiós kérdései

2. Az utóbbi évtizedek egyik meghatározó hívószava az interdiszciplinaritás volt, ami gyakran a

különböző tudományterületek konvergenciájával is együtt jár (ugyanazon szerzők, művek, megközelítésmódok uralják különböző diszciplínák kérdésfelvetéseit). Mi lehet a filmtudomány sajátos helye a kulturális jelenségek magyarázatában? Nem fenyegeti-e az a veszély, hogy feloldódik az olyan „szupertudományokban”, mint a média-, a kultúra- vagy a kognitív tudomány, és az onnan importált előfeltevések pusztá applikációjává válik? Mi változik, ha az interdiszciplinaritás helyett inkább a transzdiszciplinaritásban gondolkodunk? A média- és kultúratudomány bizonyos megközelítései, valamint a természettudományos transzdiszciplináris keretek felől nézve avíttasnak tartjuk-e a hagyományosabb, esztétikai és hermeneutikai vizsgálódásokat?

3. A filmtudomány mint terület egyik hagyományos, meghatározó problémája a művészfilm és a tömegfilm közti különbségtétel és választás (mint az oktató-kutató esztétikai preferenciája), illetve a két alkotástípust tárgyzó elméletek előfeltevéseinek, módszertanának különbségei (például filmművészeti kánon, nemzeti filmtörténet vs. a film mint társadalmi vagy mediális gyakorlat elemzése). Hogyan jelentkezik ez a kétarcúság az Ön kutatói, illetve oktatói munkájában?

4. Ön szerint hogyan határozza meg a filmtudomány lehetőségeit, kérdésfelvetéseit a mozgóképmint médium jelenbeli és jövőbeli átalakulása?

III. Köz- és felsőoktatás (és NAT)

5. Melyek a film oktatásának a legnagyobb kihívásai a felsőoktatásban? Milyen társadalmi és mediális átalakulások, oktatás- és tudománypolitikai kérdések vannak a legnagyobb hatással a film oktatására? Ön szerint hogyan kellene differenciálni a tanárképzés, a bölcsészképzés és a művészeti képzés oktatási feladatait? Érzékelhető-e valamiféle konvergencia ezeken a területeken (az oktatási erőforrások szűkösségéből, a hallgatói érdeklődésből következően)?

6. Bár a NAT-tervezet a kiemelt kommunikációs kompetenciák között tartja számon a mozgóképi és a médiatartalmak készítését és értelmezését, valamint a digitális kompetenciát, a mozgóképkultúra és médiaismeret mint önálló kötelező tantárgy nem szerepel benne. Amennyiben a NAT ezen kompetenciákat pusztá eszközöknek tekinti a hatékony kommunikáció fejlesztésében, s azok esztétikai, történeti, intézményi vonatkozásait zárójelezi, fennáll annak a veszélye, hogy a tanulók pusztá alkalmazói lesznek a technika legújabb eredményeinek. Miben látja a mozgóképmint média tanításának fő feladatait a közoktatásban és a kettőnek a viszonyát? A felsőoktatásban dolgozóknak egzisztenciális vagy tudományos érdeke egy adott kompetencia vagy képzési rend „beimádkozása” a NAT-ba. Milyen modelleket, jó gyakorlatokat követve lehetne elérni a közoktatás által kijelölt célkitűzéseket?

Ráadás-kérdés: Lesz-e 30 év múlva film(tudomány), és ha igen, milyen lesz? Vázzon utópisztikus vagy disztópikus tervezetet arra nézvést, hogy például miként (nem) valósulhat meg a közoktatás és felsőoktatás harmonizációja, milyen irányba haladnak a területi változások, milyen szerepjuthat a filmtudománynak a jövő társadalmában, annak kutatás- és oktatáspolitikájában?

Szeged, 2018. október 25.

Az Apertúra szerkesztősége

© Apertúra, 2018. Ősz | www.apertura.hu

webcím: <https://www.apertura.hu/2018/osz/apertura-korkerdes-2018/>

